

ЦІЛІСНІСТЬ МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДРУЧНИКІВ З «ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ» ДЛЯ 2-4 КЛАСІВ

О. Я. Савченко,

доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України

У статті обґрунтовано необхідність створення нового покоління підручників з літературного читання для 2–4 класів на засадах цілісності. Методологічну цілісність забезпечує врахування ідей розвивального навчання, культурологічна, українознавча, художньо-естетична лінія цього предмета. Системно-діяльнісний, компетентнісний і технологічний підходи слугують засобами досягнення цілісності підручників. Цей процес здійснюється з критеріями відбору кола читання, з визначенням наскрізних тем, єдиним переліком умовних позначень, структурним ритмом змісту підручників, технологією поетапного опрацювання творів, різноманітною візуальною підтримкою текстового матеріалу.

Ключові слова: *система підручників з літературного читання, методологічні і дидактико-методичні засади цілісності, технологічний, компетентнісний підходи, методологічна система.*

Постановка проблеми. В умовах реальної варіативності підручників для учнів початкової школи особливого значення набуває їх якість, визначення якої здійснюється зараз не лише експертами, а й безпосередньо колективами шкіл. Відому сукупність критеріїв аналізу й оцінювання якості рукописів підручників, за нашим переконанням, необхідно доповнити критерієм цілісності дидактико-методичної системи.

Цілісність системи ми розуміємо як імперативну вимогу до створення підручників і навчальних посібників з одного предмету для всіх класів початкової ланки на єдиних методологічних і дидактико-методичних засадах, що забезпечують як «вертикальну» наступність і перспективність навчальних книг, так і внутрішню методичну цілісність кожної з них.

До *методологічних засад конструювання нових підручників з літературного читання* зараховуємо ідеї розвивального навчання, культурологічну, українознавчу, художньо-естетичну місію цього предмета.

Системно-діяльнісний, компетентнісний і технологічний підходи є дидактико-методологічними засобами. За цих умов створення підручників і посібників до них здійснюється як цілісний, несуперечливий процес, що дозволяє вчителю організувати повноцінне засвоєння учнями вимог програми до усіх змістових ліній, розвинути їхню здатність до самостійного навчання.

Ядром комплекту є підручник як основна навчальна книга, його доповненням для кожного класу слугують робочий зошит і два навчальних посібни-

ки – «Я люблю читати» і «Моя домашня читальня», а також робочий зошит В. О. Мартиненко. Основне призначення посібників – розширення читацького простору дітей, мотивування до самостійної читацької діяльності. Ключові ідеї об'єднання цих книг у єдиний комплект зрозумілі дітям і дорослим: *читання – це не нудний обов'язок; це мандрівка в минуле, сучасне та майбутнє; це нові можливості, щоб краще зрозуміти світ і самого себе.*

З огляду на обсяг статті, ми зупинимося лише на системі підручників для 2–4 класів у контексті критерію її цілісності.

Формулювання цілей статті. Упродовж десятиліть якість підручників з читання оцінювалась з позицій якості відібраних текстів (критерії жорстко залежали від ідеологічних настанов), якості методичного та ілюстративного матеріалу. Згодом набула більшого значення розвивальна функція методичного апарату, яка, на нашу думку, реалізувалась дещо обмежено: за критеріями цікавості, різноманітності, доступності, розвитку мислення дітей, можливостей виховного впливу. За останні роки під час проведення конкурсів рукописів підручників поширилась практика додавання інших критеріїв оцінювання їх якості. Водночас цілісність підручників для однієї методичної лінійки не поставала об'єктом аналізу. Наш досвід побудови підручників з «Літературного читання» для 2–4 класів як *цілісної системи* визнали експерти та вчителі, які підтвердили високі результати вибору підручника для 4 класу. З огляду на продуктивність цього підходу, розкриємо його сутнісні характеристики.

Конструюючи систему підручників нового покоління для 2–4 класів за вимогами другого покоління Державного стандарту, ми ставили за мету досягти їх цілісності, як передумови цілеспрямованого, взаємопов'язаного формування в учнів предметної читацької та ключових компетентностей. Серед ключових компетентностей пріоритетними і найбільш відповідними предметному змісту літературного читання визначаємо: уміння вчитися, інформаційно-комунікативну, загальнокультурну, громадянську.

Виклад основного матеріалу. Коротко охарактеризуємо напрями створення системи підручників з «Літературного читання» для 2–4 класів на засадах цілісності.

1. Цілісність *кола читання, яке відображене у навчальних книгах.* У кожному підручнику воно створює достатні можливості, щоб розвивати, збагачувати знання дітей про жанри, особистість авторів творів, розвивати читацькі уміння та вміння вчитися. Жанрова й авторська різноманітність залишаються наскрізними вимогами у доборі змісту; у кожному класі учні знайомляться також з новими жанрами. Наприклад, у 3 класі – з байками і п'єсою, а в 4-му – з міфами, соціально-побутовими казками, легендами, народними байками. З кожним роком у підручниках розширюються тематика та джерела опрацювання науково-художніх оповідань, науково-пізнавальних статей; ширше представлена за тематикою і персоналіями література зарубіжних країн.

Отже, у колі читання молодших учнів представлено твори:

- українського фольклору (казки, прислів'я, загадки, пісні та ін.);

- літератури XIX початку XX століття (Т. Шевченко, Л. Глібов, Леся Українка, І. Франко, (4 клас) Олена Пчілка, Б. Грінченко, (4 клас), М. Коцюбинський (4 клас);

- української літератури XX століття (П. Тичина, М. Рильський, О. Копиленко, О. Донченко, Н. Забіла, О. Іваненко, М. Трублаїні, М. Пригара, А. Малишко, Л. Компанієць, М. Познанська, В. Сухомлинський, Л. Костенко, Д. Білоус, А. Дімаров, Д. Павличко, В. Нестайко, М. Сингаївський, А. Коваль, М. Хоросницька, В. Скомаровський, Г. Малик та ін.);

- літератури для дітей, яка видана в Україні у 90-х рр. XX початку XXI століття (М. Вінграновський, С. Жупанин, І. Жиленко, А. Качан, А. Костецький, В. Лучук, Г. Малик, Т. Майданович, З. Мензатюк, В. Рутківський, Я. Стельмах, С. Плачинда, М. Слабошпицький, В. Сухомлинський, Г. Чубач, М. Чумарна, В. Чухліб, Н. Шейко-Медведева, Г. Кирпа);

- української літератури письменників діаспори (Олександр Олесь, Р. Завадович, К. Перелісна, Г. Бондарчук, Б. Ігор-Антонич);

- перекладної літератури письменників зарубіжних країн (усна народна творчість; Г.-Х. Андерсен, Б. Немцова, О. Пушкін, П. Бажов, П. Траверс, С. Лагерльоф, Д. Родарі, Едмондо де Амічис, М. Карем);

- довідкові видання, журнали, газети для дітей.

На нашу думку, працюючи за цими підручниками і навчальними посібниками упродовж початкової школи, діти мають можливість прочитати достатню кількість найкращих художніх і науково-художніх творів, різних родів і жанрів, що створені у різні часи визнаними авторами, набути досвід самостійного читання.

Особливістю відбору кола читання для підручників 2–4 класів є визначення *наскрізної тематики*, яка представлена лінійно-концентрично. Це стосується розкриття у кожному класі на різному рівні таких тем: усна народна творчість; Батьківщина і рідний край; людина серед природи; розвиток мови і книгодрукування; життя і творчість видатних письменників; світ дитинства у поезії і прозі; розвиток літературних творчих здібностей дітей. Такий підхід дозволив забезпечити наступність у розкритті цієї важливої тематики, створити достатній читацький простір для ознайомлення дітей з творами певних жанрів і авторів. Наприклад, тема розвитку української мови і книгодрукування у 2 класі представлена у розділі «В рідній школі – рідне слово», у 3-му – «Від слова – до книги», у 4 класі – «Дивовижний книжковий сад». Ознайомлення молодших школярів з усною народною творчістю теж розгортається послідовно, із поступовим збагаченням тематики і жанрів творів. Зокрема, у 2 класі теми «Розвивайся, звеселяйся, моя рідна мово ...» і «Казка вчить, як на світі жити», у 3-му – «З чистого джерела народної творчості», у 4 класі – «Із скарбниці усної народної творчості», «Що було на початку світу ...».

Розвиток літературних творчих здібностей учнів відбувається у підручниках за тематичними сходінками: «Я хочу сказати своє слово» (2 клас), «Візьму перо і спробую» (3 клас), «У кожного є співуча пір'їнка» (4 клас).

2. У підручниках для кожного класу реалізовано *систему навчальних завдань з метою формування в учнів ключової компетентності уміння вчитися в процесі читацької діяльності*.

Як відомо, у початкових класах навчальна діяльність уперше стає об'єктом спеціального формування, тому саме ключова компетентність уміння вчитися постає базисом для всіх інших. Уміння вчитися як новоутворення молодшого шкільного віку є принциповою особливістю цього етапу шкільної освіти. У зв'язку з цим навчальні програми для 1–4 класів включають розділ «Загальнонавчальні уміння і навички», сформованість яких є ядром ключової компетентності уміння вчитися.

За нашими дослідженнями, закінчуючи початкову школу, молодший школяр за відповідних умов навчання набуває таких умінь:

- сам визначає мету діяльності або приймає ту, яку ставить учитель;
- виявляє зацікавленість у навчанні, докладає вольових зусиль;
- організовує свою діяльність для досягнення результату;
- відбирає або знаходить потрібні знання, способи для розв'язання навчальної задачі;
- може виконувати у певній послідовності сенсорні, розумові або практичні дії, прийоми, операції;
- усвідомлює способи своєї діяльності та прагне її удосконалити;
- володіє вміннями і навичками самоконтролю та самооцінки.

Такий перелік характеризує розвинене уміння вчитися. Як свідчать численні психологічні та дидактичні дослідження, зазначене утворення не набуває достатнього розвитку без цілеспрямованого спеціального формування його кожного складника. Тому у методичному апараті підручників «Літературного читання» цей аспект знайшов системне відображення. Зокрема, для кожного класу передбачено таку систему завдань:

- обізнаність учнів із основними елементами побудови навчальної книги;
- орієнтація у структурі змісту підручника;
- правильне користування умовними позначеннями, значками-символами;
- уміння працювати з різними текстами і позатекстовими компонентами;
- володіння прийомами опрацювання ілюстративної частини підручників.

Так, кожен підручник розпочинається мотиваційним зверненням до читача, що містить блок «*Подружися з підручником*». Наведемо приклад з підручника для 3 класу:

- Розглянь уважно обкладинку. Що на ній написано? Що зображено на форзацах? Які мандрівки по Читай-місту чекають на тебе?
- Знайди зміст книжки. Які розділи в ній розміщено? Який з них найбільший?
- Скільки сторінок у підручнику?
- Уважно прочитай і роздивися умовні позначення.

Для того, щоб подружитися з підручником, учні мають навчитися з ним працювати, тому у всіх книгах є алгоритми-пам'ятки «*Вчись працювати з під-*

ручником). Їх зміст допомагає дітям оволодіти цим умінням впродовж усіх років, тому вони є у підручниках для кожного класу. У 2 класі за цією пам'яткою вчитель керує діями учнів так, щоб вони спочатку сприйняли книжку цілісно, її зовнішній вигляд, зрозуміли побудову структури. Далі відбувається засвоєння способів роботи, які стосуються орієнтації у змісті розділу, теми.

3. *Цілісність підручників створює єдиний перелік умовних позначень (усього – 7) і змістовні художньо-образні форзаці.* Серед умовних позначень – завдання на вибір, драматизацію, «вживай у своєму мовленні», «дізнайся значення слів». Такі вказівки зорієнтовані на розвиток суб'єктності учіння.

У підручниках для 2–3 класів форзаці – це мандрівки по *Читай-місту*, де зображено образи-символи з кожного розділу підручника. Наприклад, у 2 класі на першому форзаці зображено Площу рідної мови (відповідно до розділу «В рідній школі – рідна мова»), вулицю Казкову, Місточок запитань, фрагмент інсценізації казки (за змістом розділу «Казка вчить, як на світі жить»), стежинка фантазії, вулиця Шкільна (відповідно до теми «Наче вулик наша школа»).

У 4 класі функція форзаців інша. На них здійснено узагальнення вивченого молодшими школярами на уроках літературного читання у початковій школі. Тому на першому форзаці на пелюстках квітки-ромашки зазначено назви жанрів усної народної творчості й авторських творів, з якими знайомились учні. На другому форзаці схематично показано шлях створення книги, і як вона приходить до читача.

4. *Цілісність підручників забезпечує ритм їх структури.* Зокрема, структурна побудова змісту кожної навчальної книги містить:

- тексти різних видів (основні, пояснювальні, додаткові);
- позатекстові компоненти та різноманітний позатекстовий матеріал;
- супровідний і фоновий ілюстративний матеріал.

Інноваційним видом навчальних текстів є *мотиваційно-змістовий «вхід»* у кожен розділ, кожен тему та мікротексти в середині теми, розділу. Роль цих текстів – емоційно, змістовно мотивувати дітей до вивчення нового матеріалу, актуалізувати відоме та визначити орієнтири для учнів щодо розкриття мети і результатів вивчення теми. Наведемо приклад настанови з підручника для 3 класу до теми «*Поетичні твори*» (с. 100): «У цій темі ти прочитаєш вірші українських поетів про світ захоплення і мрій своїх ровесників, дізнаєшся про їхні пригоди, ставлення до природи і одне до одного.

Читаючи вірші:

- звертай увагу на римовані рядки, порівняння та образні вислови;
- разом з учителем знаходь особливе – те, що різнить прочитані твори; виявляє ставлення автора до зображуваних подій, персонажів;
- більше дізнавайся про авторів, адже їхні твори належать до найкращих в українській літературі для дітей.

Наскрізно реалізовано у підручниках розвивально-інформаційні функції позатекстового компонента змісту, які спрямовані на виконання вимог, що

визначено у програмі до кожної змістової лінії. Наприклад, для розвитку в учнів навички читання вміщено пояснення: як читати той чи інший текст, уривок; як прочитати виразно вірш; з метою літературного розвитку подано основні відомості про життя письменників, їхню творчість, діти ознайомляться із визначенням літературних понять, інструкціями щодо виконання завдань із складання плану текстів, порівняння творів, придумування загадок тощо. Комплекс таких завдань, окрім літературного розвитку, сприяє формуванню вміння вчитися.

5. З метою посилення *українознавчого потенціалу підручників* у кожному класі діти зможуть прочитати про різні музеї, старовинні міста, країни, видатних особистостей. Наприклад, уже у 2 класі діти дізнаються про державний музей іграшки у м. Києві, музей «Писанка» в Коломиї, кімнату-музей Марійки Підгірянки на Івано-Франківщині; розглянуть репродукції картин Тараса Шевченка, Катерини Білокур; фотографії пам'ятників малому Тарасу Шевченку на Черкащині, легендарним засновникам міста Києва, Національного природного парку «Товтри» та інше.

Упродовж навчання у 2–4 класах учні знайомляться зі *словами-символами українського народу*, які розкриваються у художніх і науково-художніх текстах (*хліб, калина, знамениті дерева, книга, рушник, наш рід, сонце, мати, рідна хата* тощо). Наприклад, образом-символом у підручнику для 4 класу є *диво-дерево*, яке виростає із корінця розгорнутої книги. Цей символ у маленькому розмірі розміщено поряд із номером кожної сторінки. Слова *дерево і книга* належать до символів української культури. Наприклад, усталеними є вислови *дерево знань, дерево життя, дерево світове, родовідне дерево*. В ілюстрації підручника *книга – це символ мудрості, культури, світла*.

На розгорнутих сторінках книги, з якої виростає дерево знань, зазначено ключові слова, що націлюють читачів на сприймання основного у змісті розділу. Наприклад, у 4 класі до розділу «*Видатні письменники*», на сторінках книги напис «*Наш скарб*», до розділу «*Розповіді про нас самих*» – «*Байки, п'єса-казка*».

6. *Застосування технологічного та компетентнісного підходів забезпечує цілісність методичної системи підручників.*

У книгах втілено *базову технологію опрацювання творів*, що охоплює *три етапи*: підготовка учнів до читання твору, опрацювання тексту під час читання, продовження роботи над текстом після читання. Розкриємо застосування цієї технології на прикладі вивчення у 3 класі теми «*Мова – дивний скарб*», яке розпочинається з опрацювання учнями науково-художнього оповідання Алли Коваль «*Наша мова*». Користуючись матеріалами підручника, на *підготовчому етапі* (до читання тексту) учні знайомляться з відомостями про автора твору, розглядають обкладинку її книги «*Життя і пригоди знайомих незнайомих*», з якої взято цей текст; обговорюють смисл заголовка, прогнозують зміст твору.

Окрім цього, перед читанням учні вправляються у правильному читанні слів, які вміщено перед текстом. Вони не входять в активний словник школярів, тому вчитель за потреби роз'яснює їх значення.

У процесі читання твору орієнтирами для організації вчителем читацької діяльності учнів є: поділ у підручнику тексту на частини, запитання до кожної, пояснення значення слів; виділення жирним шрифтом речень, у яких передано основні думки, що містяться у кожній частині.

На етапі *опрацювання тексту після ознайомлення з його змістом* відбувається аналітично-узагальнювальна робота.

Оскільки це оповідання є науково-художнім, у підручнику дітям пропонується здійснити логічне сортування інформації:

- Що нового ти відкрив для себе у прочитаному тексті?
- Що сказано про слов'янське письмо?
- Які нові слова трапились тобі у тексті?

Методичний апарат до оповідання забезпечує вчителю можливість долучати учнів до різних форм організації навчання: *поміркуйте разом* над виділеним реченням, як ви його розумієте; *доберіть* до кожної частини тексту заголовки; *підготуйте за ними* стислий переказ прочитаного.

У підручниках реалізовано у різних формах ідеї *інтерактивної комунікації*. Зокрема, поширеними є такі завдання: *попрацюйте у парі*, *попрацюйте у групі*, *поміркуйте разом*, *позмагайтеся*, *поставте один одному запитання*, *обміняйтесь думками*, *підготуйте інсценізацію*, *підготуйтеся розіграти діалог*, *створіть ланцюжок ознак* тощо.

Також передбачено низку завдань для самостійного розвитку вмінь працювати з інформацією (*дізнайтесь, у яких ще творах йдеться про мрію людини літати* (с. 31, 4 клас); *знайди і прочитай продовження оповідання* с. 133, 3 клас) та інше. Цьому сприяє додаткова інформація про електронні ресурси, доступні дітям.

У кожному підручнику вміщено плашки зі зверненням укладача книги до читачів, які налаштовують дітей на засвоєння пізнавальних і моральних цінностей. Наприклад, у підручнику для 2 класу: *«Бажаю вашому класу бути дружними і працьовитими, як бджоли у вулику!»* (с. 5); *«Вживай у своїх зверненнях до рідних тільки ласкаві слова!»* (с. 27); *«Вчись уважно слухати і зв'язно розповідати»* (с. 40), *«Бажаю кожному з вас сказати своє слово!»* (с. 142) тощо.

Поєднання різних форм співпраці учнів дає можливість активізувати їхній особистий досвід, висловити власну думку, оцінювальні судження (*Про що б ти хотів запитати автора, вчителя? Чи були у твоєму житті подібні випадки? та ін.*).

Системно здійснено залучення учнів до *проектної діяльності*. Так, у кожному класі дітям пропонуються теми проектів літературного та загально-розвивального змісту, вміщено поради-інструкції для організації проектної діяльності. Наприклад, у 3 класі дітям пропонується тема проекту *«Дружба з книгами – це свято»* (с. 35), наведено поради щодо цієї роботи, вміщено низку фотоілюстрацій про пам'ятники книгам у різних країнах.

У методичному апараті підручників з достатньою частотністю представлено пізнавальні та творчі завдання, які передбачають застосування учнями

усього діапазону загальнонавчальних умінь і навичок, які є ядром ключової компетентності уміння вчитися. З метою засвоєння цих умінь включено алгоритми, пам'ятки, поради, орієнтири на сприймання твору, які вміщено перед заголовком твору (наприклад, у 3–класі *про найголовніше, причина і наслідок, порівняння, головна думка, точка зору, послідовність подій* тощо).

Технологію реалізації компетентнісного підходу, окрім відомих прийомів формування складників предметної компетентності, доповнено новим етапом, який передбачає залучення учнів до самоперевірки і самоконтролю навчальних досягнень за підсумками вивченого розділу.

Створено *модель цього етапу*, який завершує кожен розділ у всіх підручниках. Його змістом є набір завдань різного рівня, які відповідають структурі компетентності з урахуванням специфіки вивченого матеріалу. Зокрема: *знаю ..., розумію ..., можу пояснити ..., вмію ..., висловлюю почуття, ставлення ...* Відповіді до завдань кожного елемента моделі висловлювання учні формують у чотирьох варіантах.

Така структура цього блоку є основою для осмислення учнями власного читачького досвіду, створює передумови для усвідомленого оволодіння предметною та ключовими компетентностями.

7. Інноваційно реалізовано ілюстративну функцію підручників. Так, у межах кожного розділу вміщено різноманітну візуальну підтримку текстового матеріалу: *малюнки, фотографії, репродукції картин відомих художників, обкладинки книг, дитячі малюнки із вказівкою прізвища і регіону проживання автора* тощо. Наприклад, на заставці до розділу «Сторінками історії України» (4 клас) діти побачать, що на гілках дива-дерева висить старовинне козацьке знаряддя, а на вершечку, на рушнику, – гніздечко з пташенятами, яких оберігають голуб з голубкою. Ці деталі відображають сюжети відповідних творів. Далі розміщено гарну фотографію обкладинки видання книги Олександра Олеся «Княжа Україна», фотографії станції київського метро «Золоті ворота», мозаїки якої відображають історію Київської Русі, репродукції портретів князя Ярослава Мудрого та короля Русі Лева Даниловича, герб м. Львова. Діти розглянуть обкладинку книги М. Пригари «Козак Голота» і малюнки з цього видання, фотографії козацьких дубів, репродукцію картини М. Тимченко «Липа», марку, присвячену 100-річчю першопоселення українців у Канаді, листівку до Дня Незалежності України, а завершують ілюстративний супровід розділу сучасні фотографії – хлопчик з прапором серед пшеничного поля і дівчинка у віночку, яка тримає карту України з кольорами державного прапора та малюнком серця. Як бачимо, ілюстративний супровід має різні жанри, він пов'язує знання минулого із сучасним, розширює та конкретизує культурну обізнаність дітей, готує до сприймання історії України в основній школі.

Висновок. Створення системи підручників з «Літературного читання» та результати їх експертного оцінювання зумовлюють доцільність доповнення методики оцінювання якості підручників критеріями цілісності їх вертикаль-

ної побудови, а також аналізом методичної цілісності у внутрішній конструкції кожної навчальної книги. Отже, цілісність методологічних і дидактико-методичних засад їх створення забезпечується єдністю та взаємоузгодженістю.

Література

1. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1–4 класи. – К. : Вид. дім «Освіта», 2011. – 392 с.
2. Кодлюк Я. П. Підручник для початкової школи: дидактико-методичний аспект / Я. П. Кодлюк. – Тернопіль : ТНП ім. В. Гнатюка, 2009. – 100 с.
3. Ляшенко О. Підручник XXI століття / О. Ляшенко // Науково-педагогічний журнал. – 2003. – № 1–4. – С. 60–65.
4. Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / [редкол.]. – К. : Пед. думка, 2012. – Вип. 12. – 769 с.
5. Савченко О. Я. Літературне читання : підруч. для 2 кл. / О. Я. Савченко. – К. : Вид. дім «Освіта», 2012. – 160 с.
6. Савченко О. Я. Літературне читання: Українська мова 3 клас : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. / О. Я. Савченко. – К. : Вид. дім «Освіта», 2014. – 192 с.

Савченко А. Я.

ЦЕЛОСТНОСТЬ МЕТОДИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ УЧЕБНИКОВ ПО «ЛИТЕРАТУРНОМУ ЧТЕНИЮ» ДЛЯ 2–4 КЛАССОВ

В статье обоснована необходимость создания нового поколения учебников по литературному чтению для 2–4 классов на основе целостности. Методологическую целостность обеспечивает опора на идеи развивающего обучения, культурологической, украиноцентрической школы, художественно-эстетическую миссию этого предмета. Системно-деятельностный, компетентностный и технологический подходы являются средствами достижения целостности учебников. Этот процесс осуществляется по обоснованным критериям создания круга чтения с определением сквозных тем для всех классов, единым перечнем условных обозначений, структурным ритмом содержания учебников, технологией поэтапной работы над текстами, разнообразной визуальной поддержкой текстового материала.

***Ключевые слова:** система учебников по литературному чтению, методологические и дидактико-методические основы целостности; технологический, компетентностный подходы, методическая система.*

Savchenko O. Ya.

THE INTEGRITY OF THE METHODOLOGICAL SYSTEM OF THE TEXTBOOKS ON LITERARY READINGS FOR THE 2ND-4TH GRADES

The necessity for the creation of a new generation of a Literary Reading textbook

for the 2nd–4th grades on the basis of integrity is specified. The methodological integrity is ensured by taking into consideration the ideas of the developmental teaching, the culturological, Ukrainian awareness, artistic and aesthetic line of this subject. The system and activity-based, competence and technological approaches serve as a means of the achievement of the textbook integrity. This process is ensured by the criteria of the reading material criteria, determination of the through-content topics, the only list of symbols, the structural rhythm of the textbook content, the technology of the gradual comprehension of fiction, various kinds of the text material visual support.

Keywords: *system of Literary Readings textbooks, methodological as well as didactic and methodological fundamentals of integrity, technological, competence-based approaches, methodological system.*